

Igitabo cya Daniyeli - Ijana na Mirongo Inani na Kane

*Isabato no Kwigira Umuntu: Inkingi z'Uruhererekane rw'Ishyirwaho
Ikimenyetso rw'Abamillerite*

Jeff Pippenger
2024-04-14

Ikigeragezo cya nyuma ku gisekuru cy'Abamillerite, bananiwe mu nzira yo kugeragezwa, cyatangiyemo mu mwaka wa 1856, ubwo hageraga umucyo urushijeho kwiyongera ku byerekeye "inshuro ndwi" zo mu Balewi makumyabiri na gatandatu. Kuva mu 1856 kugeza mu 1863, ubutumwa bwa Lawodikiya bwaranze igihe cya nyuma mu gihe cyari cyaratangiye no kuza k'umumarayika wa gatatu ku wa 22 Ukwakira 1844. icyo gihe kigereranywa n'imirongo ya cumi na itatu kugeza kuri cumi na gatanu yo muri Daniyeli igice cya cumi na kimwe.

Icyo gihe kigaragazwa atari n'ayo mirongo y'Ibyanditswe gusa, ahubwo no n'amateka yasohoye ayo magambo, kandi nanone n'ubuhamya bw'akarere ka Panium, ari na yo Kayisariya ya Filipo. Kayisariya ya Filipo yasuye na Kristo ku bushake bwe mbere gato y'umusaraba, kandi umusaraba ugereranywa itegeko ryo ku Cyumweru, nk'uko rigereranywa n'umurongo wa cumi na gatandatu. Ku wa 22 Ukwakira 1844, Intare yo mu muryango wa Yuda yagaragaje inyigisho y'Isabato mu mucyo wihariye. Hanyuma, ku iherezo ry'ayo nzira yo kugeragezwa, yinjije ukwiyongera k'ubumenyi ku byerekeye "ibihe birindwi," kandi "ibihe birindwi" byo mu Balewi makumyabiri na gatandatu ni inyigisho y'Isabato. Ni itegeko ry'Isabato ry'ikiruhuko cy'ubutaka rihura mu buryo butaziguye n'itegeko ry'Isabato ry'ikiruhuko cy'abantu. Ubuhanuzi bw'igihe bw'imyaka ibihumbi bibiri na magana atanu na makumyabiri n'ubw'imyaka ibihumbi bibiri na magana atatu byombi byarangiye ku wa 22 Ukwakira 1844.

Igihe cya nyuma cy'inzira yo kugeragezwa, kuva mu 1856 kugeza mu 1863, cyari ihishurirwa rirushijeho rikomeye ry'Isabato, yari yarashyizwe mu mucyo wihariye mu itangiriro ry'inzira yo gushyirwaho ikimenyetso no kugeragezwa. Amateka ahagarariwe no gusohora kw'imirongo ya cumi na gatatu kugeza ku ya cumi na gatanu ya Daniyeli cumi n'umwe ahagarariye igihe cyo kugeragezwa aho ikimenyetso cy'Imana gitsindagirizwa iteka ryose ku bihumbi ijana na mirongo ine na bine. Muri ayo mateka, inkoni ebyiri za Ezekiyeli zifatanywa. Gufatanywa kw'izo nkoni ebyiri kugereranywa uguhurizwa hamwe kw'Ubumana n'ubumuntu, kandi inyigisho irabagirana mu mucyo wihariye muri ayo mateka ni inyigisho yo kwigira umuntu.

Kubera icyo mpamvu, igihe Petero yavugaga ko Kristo ari Umwana w'Imana i Kayisariya ya Filipo, yabaga yemera ko Kristo, nk'Umwana w'Imana, yerekanaga kamere ye ebyiri: ko ari Umwana w'Imana w'Ubumana, wari wariyambitse umubiri wa kimuntu, bityo akabera Umwana w'umuntu.

“Ubwo abigishwa bagenzuraga ubuhanuzi bwahamije Kristo, binjijwe mu gusabana n'Ubumana, kandi bamenya Uwo wazamutse ajya mu ijuru kugira ngo asohoze umurimo yari yaratangiye ku isi. Bamenye ko muri We harimo ubumenyi ata muntu n'umwe, adafashijwe

n'igikorwa cy'Imana, yashoboraga gusobanukirwa. Bari bakeneye ubufasha bw'Uwo abami, abahanuzi, n'abakiranutsi bari barahanuye mbere. Basomanye igitangaza kandi bongera gusoma inshuro nyinshi ibisobanuro by'ubuhanuzi byerekeye imico Ye n'umurimo We. Mbega ukuntu bari barasobanukiwe buhoro Ibyanditswe by'ubuhanuzi! Mbega ukuntu bari baratinze kwakira ukuri gukomeye kwahamije Kristo! Bamurebaga mu kwicisha bugufi Kwe, ubwo yagendaga ari umuntu hagati y'abantu, ntibasobanukirwa ubwiru bwo kwigira umuntu Kwe, ari bwo mimerere ibiri y'ubuntu Bwe. Amaso yabo yari afashwe, ku buryo batabonaga neza rwose Ubumana mu bumuntu. Ariko nyuma y'uko bamurikiwe na Mwuka Wera, mbega ukuntu bifuzaga kongera kumubona, no kwishyira ku birenge Bye!" The Desire of Ages, 507.

Kuva ku wa 22 Ukwakira 1844 kugeza mu 1863 kugereranya igihe cyo gushyirwaho ikimenyetso kwa ba bihumbi ijana na mirongo ine na bane. icyo gihe cyatangiyeye Isabato ishyirwa ahagaragara nk'ukuri kwihariye mu kuri kwishyirwa kudukunguwe muri icyo gihe cyo gushyirwaho ikimenyetso. icyo gihe cyatangijye ukuvuga kw'impanda ya karindwi, kugaragaza igihe ubwiru bw'Imana bwagombaga kurangirira.

Ariko mu minsi y'ijwi rya marayika wa karindwi, ubwo azatangira kuvuza, ibanga ry'Imana rizaba rirangiye, nk'uko yabibwiye abagaragu be, ari bo bahanuzi. Ibyahishuwe 10:7.

Marayika wa karindwi na we ni ishyano rya gatatu, kuko ugushyirwaho ikimenyetso kuba mu mateka igihe intambara y'Ubwisilamu ikora. Iyo Abadivantisiti b'Abamilerite baza kuba indahemuka mu gihe cyakurikiyeho nyuma y'itariki ya 22 Ukwakira 1844, Ubwisilamu bwari bwabujijwe ku wa 11 Kanama 1840 buba bwarekuwe.

"Iyo Abadivantisiti, nyuma y'igihombo gikomeye cyo mu mwaka wa 1844, baza kuba barakomeje gushikama mu kwizera kwabo kandi bagakomeza gukurikira bunze ubumwe ubuyobozi bw'Imana bwari burimo kwigaragaza, bakakira ubutumwa bwa marayika wa gatatu kandi bakabwamamaza ku isi mu mbaraga z'Umwuka Wera, baba barabonye agakiza k'Imana, Umwami aba yarakoranye imbaraga nyinshi n'imihati yabo, umurimo uba warangiye, kandi Kristo aba yaraje kera kubakira ubwoko Bwe ngo buhabwe ingororano yabwo. Ariko mu gihe cy'ugushidikanya no kutamenya neza kwakurikiye icyo gihombo, benshi mu bizera ukuza kwa Kristo baretse kwizera kwabo.... Bityo umurimo uradindira, kandi isi isigara mu mwijima. Iyo umubiri wose w'Abadivantisiti uza kuba warishyize hamwe ku mategeko y'Imana no ku kwizera kwa Yesu, mbega ukuntu amateka yacu aba yarabaye atandukanye cyane!" Evangelism, 695.

Ku wa 22 Ukwakira 1844, impanda ya karindwi yatangiye kuvuza kandi n'impanda ya Yubile na yo itangira kuvuza.

Kandi uzibare amasabato arindwi y'imyaka, ni ukuvuga inshuro ndwi z'imyaka irindwi; kandi ikigero cy'ayo masabato arindwi y'imyaka kizakubera imyaka mirongo ine n'icyenda. Hanyuma uzategeke ko impanda y'umwaka wa yubile ivuzwa ku muni wa cumi w'ukwezi kwa karindwi; ku muni w'impongano muzavuze iyo mpanda mu gihugu cyanyu cyose. Kandi muzeze umwaka wa mirongo itanu, mutangaze umudendezo mu gihugu cyose ku bagituye bose: uzababere yubile; kandi umuntu wese azasubira mu butunzi bwe, umuntu wese azasubira mu muryango we. Abalewi 25:8-10.

Igihe igihe cyo gushyirwaho ikimenyetso kw'abihumbi ijana na mirongo ine na bine gitangiye, habaho impanda iranga ko urugamba rwakozwe na Isilamu rugeze, kandi hakabaho impanda itangaza umudendezo ku bari abacakara b'icyaha. Impanda imwe iranga amateka yo hanze, indi na yo igahagararira uburambe bw'imbere bw'abo bantu b'isezerano bo mu minsi y'imperuka. Ubucakara bwabo bukurwaho igihe ubumuntu bwabo buhujwe n'Ubumana Bwe iteka ryose. Umurongo ku wundi murongo, izo mpanda ebyiri ni Impanda imwe, kuko impanda y'Ibyishimo y'Isabato y'Isabato icurangwa gusa ku Minsi w'Impungano, kandi Uminsi w'Impungano utangira iyo impanda ya karindwi y'ishyano rya gatatu yumvikanye. Inyigisho yahagarariye izo mpanda zombi mu rugendo rw'Abamilerite yari umucyo w'Isabato. Umucyo uhagararira izi Mpanda zombi muri iyi minsi y'imperuka ni inyigisho y'kwigira umuntu kwa Kristo. Umurongo ku wundi murongo, Isabato n'inyigisho y'kwigira umuntu kwa Kristo ni inyigisho imwe.

Kwatura kwa Petero kwagaragaje Mesiya, kandi no Umwana w'Imana. Mesiya ni Umwana w'Imana. Mesiya ni Umuremyi uhagarariwe n'Isabato.

“Pawulo ntiyigeze abona Kristo igihe yabaga hano ku isi. Koko rero yari yarumvise ibye n'imirimo ye, ariko ntiyashoboraga kwemera ko Mesiya wasezeranijwe, Umuremyi w'amasi yose, Umutanga w'imigisha yose, yari kugaragara ku isi ari umuntu usanzwe gusa.” *Sketches from the Life of Paul*, 256.

Isabato iranga Umuremyi, kandi Umuremyi yari Kristo uwo Petero yavuze uwo ari we. Umwana w'Imana, uwo Petero yavuze uwo ari we, ni We wihuje n'umubiri wa kimuntu kugira ngo ahinduke Umwana w'umuntu. Umwana w'Imana ahagarariye kwigira umuntu.

“Kristo yazaniye abagabo n'abagore imbaraga zo kuneshya. Yaje muri iyi si afite kamere ya kimuntu, kugira ngo abeho ari umuntu mu bantu. Yishyizeho umutwaro n'intege nke bya kamere ya kimuntu, kugira ngo ageragerezwe kandi agerweho n'ibigeragezo. Mu bumuntu Bwe yari asangiye kamere y'ubumana. Mu kwigira umuntu yabonye, mu buryo bushya, izina ry'Umwana w'Imana. Marayika abwira Mariya ati, 'Imbaraga z'Isumbabyose zizagutwikira: ni cyo gituma n'icyo cyera kizakubyarwa kizitwa Umwana w'Imana' (Luka 1:35). Nubwo yari Umwana w'umuntu, yabaye Umwana w'Imana mu buryo bushya. Bityo yahagaze muri iyi si—ari Umwana w'Imana, nyamara kubwo kuvuka ahujwe n'ubwoko bwa kimuntu.” *Selected Messages*, igitabo cya 1, 226.

I Kaysariya ya Filipo, ukwatura kwa Petero kuzingiye ku bice bibiri kwagereranyaga ibihumbi ijana na mirongo ine na bine, basobanukiwe yuko Yesu ari Kristo, Umwana w'Imana, n'inyigisho y'Isabato yamurikiwe cyane mu 1844, hamwe n'inyigisho yo kwigira umuntu kwa Kristo imenyekana mu minsi y'imperuka. Umucyo w'ukuri kuzingiye ku bice bibiri urahishurwa mu itangiriro no ku iherezo ry'igihe cyo gushyirwaho ikimenyetso, nk'uko bigaragarira mu mateka yo gushyirwaho ikimenyetso kuva ku wa 22 Ukwakira 1844 kugeza mu 1863, no mu mateka y'amajwi abiri yo mu gice cya cumi n'umunani cy'Ibyahishuwe.

Mu murongo wa ba Millerite wombi w'ikorwa ryo gushyirwaho ikimenyetso, no mu murongo w'ubuhanuzi w'ikorwa ryo gushyirwaho ikimenyetso muri Ibyahishuwe cumi n'umunani, hari ikigeragezo ku iherezo nyakuri ry'igihe, aho itsinda rimwe rihishurwa nk'inkumi z'ibipfapfa,

nk'uko byagenze kuva mu 1856 kugeza mu 1863, kandi hakabaho itsinda rihishurwa nk'inkumi z'ubwenge kuva muri Nyakanga 2023 kugeza ku itegeko ryo ku Cyumweru rigiye kuza vuba. icyo gihe cya nyuma cy'igeragezwa gisubiramo intangiriro y'icyo gihe. Wa mumarayika umwe wamanutse ku wa 11 Nzeri 2001 yaje ari Mikayeli kugira ngo ahamagare abapfuye baze mu bugingo mu 2023, bamwe bajye mu bugingo bw'iteka, abandi bajye mu rupfu rw'iteka. Igihe yageraga, yayoboye ubwoko bwe abasubiza ku rufatiro. Bamwe banga kugendera mu nzira za kera, abandi bakagenda mu nzira za kera. Bamwe bumvira ijwi ry'impanda, abandi bakanga kuryumva.

Uku ni ko Uwiteka avuga ati: Nimuhagarare mu nzira, murebe, mubaze ibyerekeye inzira za kera, mumenye aho inzira nziza iri, maze muyigenderemo, ni bwo muzabona uburuhukiro bw'ubugingo bwanyu. Ariko bo baravuze bati: Ntituzayigenderamo. Kandi nabashyiriyeho abarinzi, mvuga nti: Nimwumve ijwi ry'impanda. Ariko bo baravuze bati: Ntidutega amatwi. Yeremiya 6:16, 17.

Ubutumwa bugereranywa n'impanda abarinzi bavuzwa bufite ibice bibiri. Ni impanda ya karindwi ya Isilamu n'impanda ya Yubile y'agakiza. Ni ubutumwa bw'ukwihuza kw'Ubumana n'ubumuntu, bushyirwa mu bikorwa n'ubwiru bw'ukwigira umuntu, kandi bugatanga imico yateguriwe ikimenyetso cy'Imana, ari cyo Isabato. Ubutumwa, umurimo n'imimerere bijyana n'icyo gihe cya nyuma cyo gushyirwaho ikimenyetso cyatangiyeye muri Nyakanga 2023, nyuma y'imyaka makumyabiri n'ibiri uhereye mu 2001, bigereranywa n'imirongo ya cumi n'itatu kugeza ku ya cumi n'itanu yo muri Daniyeli igice cya cumi na kimwe, no gusura kwa Kristo i Kayisariya ya Filipino muri Matayo igice cya cumi na gatandatu.

Mu mugani w'abakobwa cumi b'isugi, abo bakobwa b'isugi bose basinziririye mu gihe cyo gutinda. Yesu yabwiye abigishwa be ati: Lazaro arasinziriye.

Avuga ibyo bintu; maze hanyuma arababwira ati: "Incuti yacu Lazaro arasinziriye; ariko ngiye kumukangura mu bitotsi." Nuko abigishwa be baramubwira bati: "Mwami, niba asinziriye, arakira." Nyamara Yesu yavugaga urupfu rwe; ariko bo batekerezaga ko yavugaga kuruhuka mu bitotsi. Nuko Yesu ababwira yeruye ati: "Lazaro yarapfuye." Yohana 11:10-14.

Ku iherezo ry'iminsi makumyabiri n'umwe, Daniyeli yabonye iyerekwa, kandi yari asinziriye uburemere bwinshi.

Nuko Daniyeli, ni jye jyenyine wabonye iryo yerekwa; kuko abagabo twari kumwe ntibabonye iryo yerekwa; ariko guhinda umushyitsi gukomeye kubagwaho, bituma bahunga bihisha. Ni cyo cyatumye nsigara jyenyine, maze mbona iri yerekwa rikomeye, kandi nta mbaraga zasigaye muri jye; kuko ubwiza bwanjye bwahindutse muri jye ukwangirika, kandi nta mbaraga nagumanye. Nyamara numvise ijwi ry'amagambo ye; maze numvise ijwi ry'amagambo ye, niko kugwa ubuti nubamye, mu bitotsi bikomeye, nubitse umutwe hasi, mu maso hanjye hareba ku butaka. Daniyeli 10:7-9.

Abahamya babiri bo mu Byahishuwe igice cya cumi na kimwe, bari bapfuye baryamye mu muhanda iminsi itatu n'igice, kandi amagufwa yapfuye ya Ezekiyeli yari mu kibaya. Ku wa 18 Nyakanga 2020, igihe cyo gutinda mu rupfu rwo mu mwuka no mu bitotsi cyazanywe ku

banyabwenge b'umutwe w'umumarayika wa gatatu. Nyuma y'imyaka itatu, hatangiye inzira yo gukangura no gutegura ubwoko bw'Imana bwo mu minsi y'imperuka ngo bube ikimenyetso cyayo n'ingabo zayo zikomeye. Umumarayika wamanutse ku wa 18 Nyakanga 2020 yahishuye ukuri kwari gufunzwe, nk'uko abamarayika bahora babigenza iyo bamanutse.

Ukuri yafunguye ni ubunararibonye bw'igihe cyo gutinda n'ubwihebe bwa mbere. Muri icyo gihe ubwoko bw'Imana bwo mu minsi y'imperuka bwari bwaratanye, kandi igihe igikorwa cyo kubakangura cyageraga mu mateka, byabasabaga kwemera no kwatura ko bari baratanye kandi ko bari mu gihe cyo gutinda. Hanyuma haza koherezwa abamarayika benshi, cyangwa ubutumwa bw'inshi, kugira ngo bukomeze ubutumwa bw'igihe cyo gutinda.

“Mu mpera z'ubutumwa bw'umumarayika wa kabiri, nabonye umucyo mwinshi uturutse mu ijuru urasira ku bwoko bw'Imana. Imirasire y'uwo mucyo yasaga n'ikumurika gukeye nk'izuba. Nuko numva amajwi y'abamarayika avuza induru ati: 'Dore, Umukwe araje; nimusohoke mujye kumusanganira!'”

“Ibi ni byo byari ijwi ryo mu gicuku, ryagombaga guha imbaraga ubutumwa bw'umumarayika wa kabiri. Abamarayika boherejwe bava mu ijuru kugira ngo bakangure abera bari bacitse intege kandi babategurire umurimo ukomeye wari ubari imbere. Abagabo bafite impano nyinshi kurusha abandi si bo babanje kwakira ubu butumwa. Abamarayika boherejwe ku bicisha bugufi, biyeguriye Imana, maze babasunikira kurangurura ijwi bati, 'Dore Umukwe araje; nimusohoke mujye kumusanganira!' Abari barashinzwe iri jwi bihuriye kubikora, maze mu mbaraga z'Umwuka Wera batangaza ubutumwa, bakangura bene Se bari bacitse intege. Uyu murimo ntiwari ushingiyeye ku bwenge no ku myigire by'abantu, ahubwo wari ushingiyeye ku mbaraga z'Imana, kandi abera bayo bumvise iryo jwi ntibashoboraga kurirwanya. Abari abanyamwuka kurusha abandi ni bo babanje kwakira ubu butumwa, kandi abari barabanje kuyobora umurimo ni bo babaye aba nyuma mu kubwakira no mu gufasha kurangurura iryo jwi bati, 'Dore Umukwe araje; nimusohoke mujye kumusanganira!'”

“Muri buri gice cy'icyo gihugu, umucyo watanze ku butumwa bw'umumarayika wa kabiri, kandi uwo muborogo woroshya imitima y'ibihumbi. Wavuye mu mujyi ujya mu wundi, no mu mudugudu ujya mu wundi, kugeza aho abantu b'Imana bari bategereje babyutswe rwose. Mu matorero menshi ubwo butumwa ntibwemerewe gutangwamo, maze itsinda rinini ry'abari bafite ubuhamya buzima riva muri ayo matorero yaguye. Igikorwa gikomeye cyakozwe n'umuborogo wa saa sita z'ijoro. Ubutumwa bwakoraga ubushakashatsi mu mutima, buyobora abizera gushaka ubwabo ubunararibonye buzima. Bari bazi ko batashoboraga kwisunga bagenzi babo.” Early Writings, 238.

Ukuza k'ubutumwa bw'Induru yo mu Gicuku muri uwo mugani kugaragaza igihe ibyiciro byombi by'abakobwa b'isugi biboneraho niba bifite amavuta. Banyabwenge bafite amavuta, abapfu ntibayafite. Uwo mugani wasohorejwe n'umurimo wa Samuel Snow mu mateka y'Abamilerite, kandi muri uwo murimo ubutumwa Snow yagejejeho bwarushijeho gutunganywa nk'uko bigaragazwa n'innyandiko ze zasohotse mu bitabo by'Abamilerite byo muri icyo gihe. Hanyuma, ubwo yageraga mu materaniro yo mu nkambi yabereye i Exeter, kuva ku wa 12 kugeza ku wa 17 Kanama 1844, hagereranywa kandi igihe cyaje kurangira gitumye abari muri ayo materaniro

bayavamo maze batangaza ubutumwa.

Hariho “igihe runaka” ubutumwa bwo gutaka kwa mu gicuku bushingwamo rwose, kandi kuri icyo gihe, hashingiwe ku mugani, igihe cy’igeragezwa cy’abakobwa b’isugi kirarangira. Icyo “gihe runaka” kibanzirizwa n’“igihe” ubutumwa buba buri gutezwa imbere. Kuva muri Nyakanga 2023 ubutumwa bwo gutaka kwa mu gicuku bwagiye butezwa imbere, kandi butandukanye no gusohora kwabayeho mu gihe cy’Abamilerite, ubwo butumwa bwoherejwe ku isi yose mbere y’“irangira ry’igihe cy’igeragezwa.” Igihe igeragezwa ryarangiraga ku iherezo ry’inama y’i Exeter, ubutumwa bwahise bugera “mu mpande zose z’igihugu,” kandi “umucyo watanzwe ku butumwa bw’umumarayika wa kabiri, kandi iryo takwa ryashongesheje imitima y’ibihumbi. Ryavuye mu mujyi rijya mu wundi, no mu mudugudu rijya mu wundi, kugeza aho abantu b’Imana bari bategereje bakanguwe rwose.”

Mu mateka yacu ya none, ubutumwa bwatangiye gutangazwa muri Nyakanga 2023 ubu buri mu bihugu ijana na makumyabiri byo hirya no hino ku isi, kandi inyandiko zigaragaza iterambere ry’ubutumwa bw’Induru yo mu Gicuku ziboneka mu ndimi zirenga mirongo itandatu, kandi izo nyandiko zishobora gusomwa cyangwa kumvwa.

Ibyahishuwe rya Yesu Kristo, iryo Imana yamuhaye kugira ngo yeretse abagaragu be ibyenda kubaho vuba; kandi ayitumaho ayimenyeshya umugaragu we Yohana ayinyujije ku mumalayika wayo: ari we wahamije ijambo ry’Imana n’ubuhumya bwa Yesu Kristo, n’ibyo byose yabonye. Hahirwa usoma, n’abumva amagambo y’ubu buhanuzi, bakitondera ibyanditswemo: kuko igihe kiri bugufi. Ibyahishuwe 1:1–3.

Umucyo w’ubu butumwa, nk’uko ugaragazwa n’izi ngingo, wagezweho mu gihe kingana hafi n’amezi atandatu n’abantu babiri.

“Keretse abashobora gutanga ubufasha muri — bakanguriwe kumva inshingano zabo, ntibazamenya umurimo w’Imana igihe gutaka gukomeye kwa marayika wa gatatu kuzumvikana. Igihe umucyo uzasohoka kugira ngo umurikire isi, aho gutabarira Uwitaka bazashaka kugota umurimo We kugira ngo bawuhuze n’ibitekerezo byabo bigufi. Reka mbabwire yuko Uwitaka azakora muri uyu murimo wa nyuma mu buryo butari ubwo bisanzwe, kandi mu nzira izaba inyuranye n’imigambi iyo ari yo yose y’abantu. Hazabaho bamwe muri twe bazahora bashaka gutegeka umurimo w’Imana, gutegeka ndetse n’intambwe zigomba guterwa igihe umurimo ujya mbere uyobowe na marayika wifatanya na marayika wa gatatu mu butumwa bugomba guhabwa ab’isi. Imana izakoresha inzira n’uburyo bizagaragaza ko ari Yo ifashe imigozi y’ubuyobozi mu maboko Yayo ubwayo. Abakozi bazatungurwa n’uburyo bworoheje izakoresha kugira ngo isohoze kandi itunganye umurimo wayo wo gukiranuka.” Testimonies to Ministers, 300.

Intare yo mu muryango wa Yuda ubu yazanye ubwoko Bwe bwo mu minsi y’imperuka ku mirongo ya cumi na gatatu kugeza kuri cumi na gatanu yo muri Daniyeli cumi na rimwe, ifungura amateka agereranywa n’amateka yo kuva mu mwaka wa 200 Mbere ya Kristo kugeza mu wa 63 Mbere ya Kristo, kandi no muri Matayo igice cya cumi na gatandatu, n’amateka y’uruzinduko rwa Kristo i Kayisariya ya Filipino. Byombi, ubuhanuzi n’amateka y’isohozwa ryabwo, bihura n’igice cy’igitabo

cya Daniyeli cyari gifunzwe kugeza mu minsi y'imperuka. Ibitabo bya Daniyeli n'Ibyahishuwe ni igitabo kimwe, bityo rero mu minsi y'imperuka, mbere gato y'uko igihe cy'imbabazi kirangira, Ibyahishuwe bya Yesu Kristo birafungurwa, kandi ibyo Byahishuwe bikubiyemo igice cya Daniyeli gifitanye isano n'iminsi y'imperuka. Igihe kigeze ngo inama y'inkambi y'i Exeter isozwe.

Nuko arambwira ati: Ntugashyire ikimenyetso ku magambo y'ubuhanuzi bw'iki gitabo, kuko igihe kiri bugufi. Ukiranirwa nareke akiranirwe ukundi; uwanduye nareke yandure ukundi; ukiranuka nareke arushaho gukiranuka; kandi uwera nareke arushaho kwezwa. Ibyahishuwe 22:10, 11.

Tuzakomeza iki cyigisho mu ngingo ikurikira.

Dore, iminsi iraje, ni ko Uwiteka Imana avuga, ubwo nzateza inzara mu gihugu; itari inzara y'umugati, kandi itari inyota y'amazi, ahubwo ibe iy'ukumva amagambo y'Uwiteka. Kandi bazazerera bava ku nyanja bajya ku yindi, no kuva mu majyaruguru kugera iburasirazuba; baziruka hirya no hino bashaka ijamba ry'Uwiteka, ariko ntibazaribona. Uwo muni, inkumi nziza n'abasore bazacogora bazize inyota. Abarahira ku cyaha cya Samariya, bakavuga bati: "Imana yawe, yewe Dani, iriho"; kandi bati: "Imigenzereze ya Bērisheba iriho"; abo ni bo bazagwa, kandi ntibazongera guhaguruka ukundi. Amosi 8:11–14.